

Bikkkel

EDITIE 3 | NAJAAR 2025

MAGAZINE VAN PARTNERS VOOR JEUGD

THEMANUMMER

Door de bomen het bos zien: als professional en als mens

IN DEZE EDITIE

HARRIET POOT

‘Zie je wat nodig is en wat jij moet doen?’

MR. JOLANDE TER AVEST

‘Belast kinderen niet met te grote verantwoordelijkheid’

JONGERENPANEL

‘Stel ons vragen die je eigenlijk niet durft te stellen’

Voorwoord

Weten waar het op aankomt

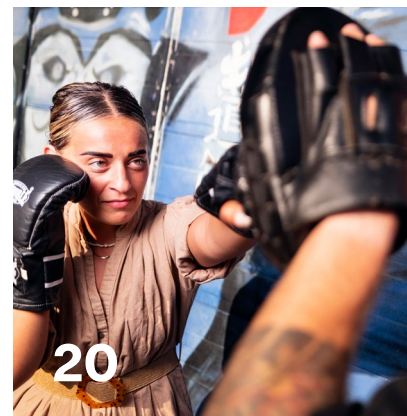
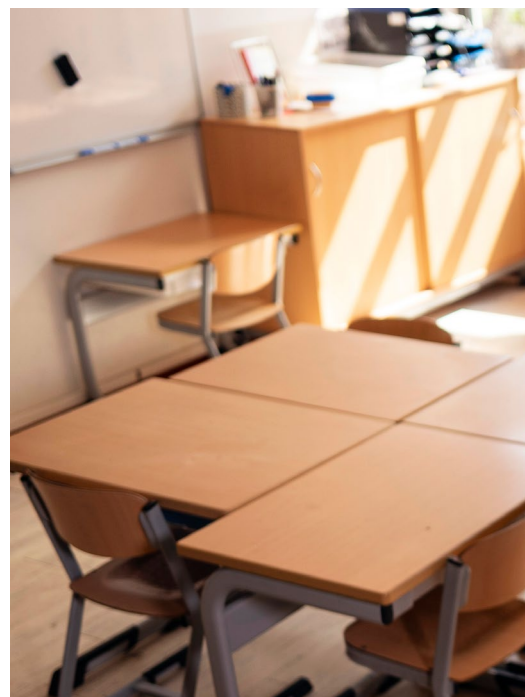
“Het is niet altijd makkelijk om te zeggen wat je denkt en voelt. Soms weet je het zelf ook niet.” Aan het woord is Jason (p.12-15) en hij zegt eigenlijk niets bijzonders. Bij een sessie bij de fysiotherapeut gaat het ook vaak zo: de fysio stelt eenvoudige vragen en jij worstelt met het antwoord, want ja: Wát voel ik nu eigenlijk? En wáár voel ik dat precies? Bij het stamelende begin van een vage omschrijving à la ‘links aan de binnenkant van m’n onderarm vlak bij m’n elleboog’ realiseer je je hoe onbeholpen dat klinkt. En dan hebben we het over zoiets simpels als ‘pijn in m’n arm’.

In deze Bikkel gaat het niet over pijn aan je arm. Het gaat over pijn bij het opgroeien. Mensen die om je heen staan en je kunnen helpen bij dat opgroeien kijken je vragend aan: “Zeg het maar, waar doet het pijn?” Dan hakken de woorden van Jason er stevig in: “Het is niet altijd makkelijk om te zeggen wat je denkt en voelt. Soms weet je het zelf ook niet.”

Jason – en hij staat voor al die mensen voor wie veilig en kansrijk opgroeien niet vanzelfsprekend is – moet woorden en zinnen maken van alle tegenstrijdige ervaringen en belevingen die hij heeft. Die zinnen moet hij eerst zelf begrijpen. En daarna moeten ze nog begrijpelijk zijn voor de ander; voor de mensen die om hem heen staan – als het goed is luisterend, misschien zelfs begrijpend. Voor de mensen die weten waar het op aankomt en proberen om de afstand te verkleinen, zodat de stem van Jason goed gehoord wordt.

Pim van Uchelen & Mariëlle Visbeen

Raad van Bestuur

Colofon

Bikkel is een uitgave van Partners voor Jeugd, William Schrikker, De Jeugd- en Gezinsbeschermers en Expect Jeugd.

Kijk voor meer informatie op:

partnersvoorjeugd.nl

PvJ Rian Binnendijk, Nikki Beerepoot, Silke Bruil, Mirjam de Vos

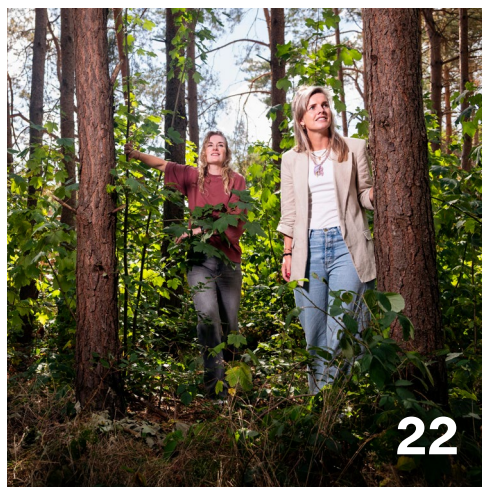
Redactie/tekst Jolanda van den Braak – tekst@jolandavandenbraak.nl

Tekstbijdragen Dorine van Kesteren (pagina 8-11), Jessica Maas (pagina 16-19, pagina 30-31)

Fotografie Winand Stut – www.winandstut.nl

Vormgeving effectgroep* – www.effectgroep.nl

Druk De Groot - grootsgedrukt.nl

Inhoud

2

Voorwoord

4

'Niemand kan dit werk alleen doen'

Harriet Poot, directeur Expect Jeugd

8

Interview

Advocaat Jolande ter Avest

Kinderen in de knel zijn moeilijk te lezen

12

Vast in het systeem

Jongeren delen hun ervaringen op het toneel

16

Adviseur jeugdbeleid

Hanneke van Noort:

Houd kinderen liefst op eigen school

20

18-plus

Marjam

'Wat ik wilde? Dat vroeg ze niet'

22

Dubbelinterview

Vertrouwenspersonen Jeugdstem

'Jongeren leren dat hun stem ertoe doet'

26

Jongerenpanel

'Indruk maken waar het zin heeft'

30

Jeugdreclasserder Evelien

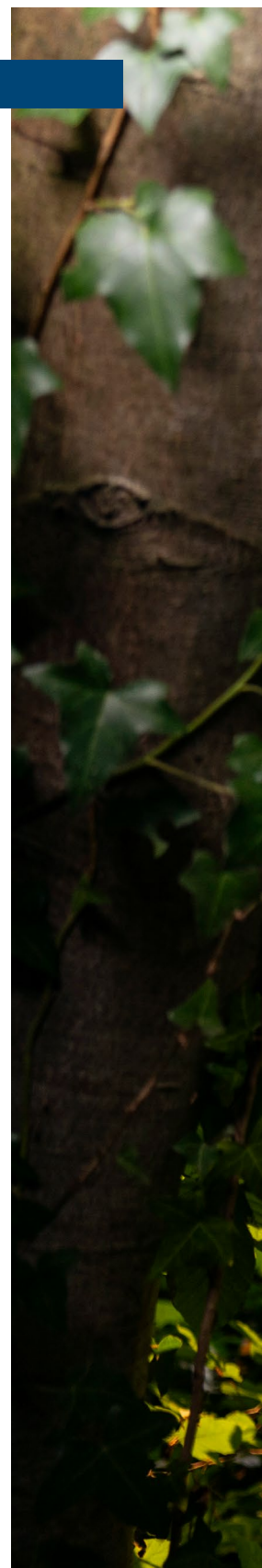
over Duana:

'Ik ben zo trots op je'

HARRIET POOT, DIRECTEUR EXPECT JEUGD

'Wat heb je nodig om door de bomen **het bos** te zien?'

Door de bomen het bos zien. Weten welke kant je opgaat. Soms verdwalen en de weg weer terugvinden. Omdat het licht door het bladerdek valt en je kompas goed is afgesteld. Directeur Harriet Poot van Expect Jeugd verklaart de titel van het Partners voor Jeugd-congres. Ze kijkt ernaar uit om op 9 oktober samen met collega's en ketenpartners een aantal **urgente thema's** bij de kop te pakken. "En onze bevlogenheid en trots met elkaar te delen."

‘**D**oor de bomen het bos zien’ verwijst naar de congreslocatie: het Inspyrium in Cuijk, een prachtige plek tussen de duizenden bomen van Boomkwekerij Ebben. “Maar ‘Door de bomen het bos zien’ gaat ook over hoe we als organisatie, als professionals en als mens werken en leren”, vertelt Harriet, die zich met een aantal collega’s over de inhoud boog. “Is het wel gepast om een groot evenement te organiseren?, was onze eerste vraag aan elkaar. Na alles wat er met het meisje in het Vlaardingse pleeggezin is gebeurd? Maar juist nu is het goed om samen te komen, denken we. Want dit raakt ieder van ons diep en vergt nog veel reflectie en verwerking. Het congres geeft ons de gelegenheid om een aantal thema’s goed bij de kop te pakken, zoals écht luisteren naar het kind en signalen in samenhang duiden; iets dat in Vlaardingingen heel erg is misgegaan.”

Groeien in je rol

In het congresprogramma is ‘Door de bomen het bos zien’ op drie manieren verwerkt. “De eerste betekenis die we eraan geven gaat over het primaire werk van jeugdbeschermers, jeugdreclasserders, pleegzorg-

‘Ons werk raakt aan hoe je in het leven staat’

en ambulante medewerkers. Zie je wat nodig is en wat jij moet doen? Kun je signalen in samenhang duiden? Besef je voldoende dat je het ook eens mis kunt hebben? En praten met kinderen en jongeren – een 4-jarige, een 16-jarige – hoe doe je dat goed? Hoe weet je dat je de belangrijkste vragen in beeld hebt en daarnaar kunt handelen?”

De vragen die Harriet opwerpt weerspiegelen de complexiteit van het werk en wat dit van professionals vraagt. “Wat ik niet wil suggereren, is dat zij zelf met alle antwoorden moeten komen. Niemand kan dit werk alleen doen. We moeten de ondersteunende schil zo stevig mogelijk zien te maken en onze medewerkers omringen door gedragswetenschappers, *coaches on the job* en bijvoorbeeld juristen die meegaan naar de rechtbank als dat de professional comfort biedt. We moeten de organisatie zo inrichten dat medewerkers kunnen groeien en vertrouwen voelen in hun professionele rol. En dat zij ervaren: mijn organisatie staat achter me en faciliteert me, zodat ik mijn werk zo goed mogelijk kan doen.”

De kunst van het handelen

‘Door de bomen het bos zien’ gaat ook over de mens achter de professional, vervolgt Harriet. “Jeugdbescherming, jeugdreclassering en jeugdhulp is heel moreel werk. Het doet een groot beroep op je innerlijke gevoel van goed en kwaad, het raakt aan hoe je in het leven staat. Onze professionals komen in schrijnende situaties. Dan is het de kunst om menselijk te handelen en tegelijkertijd een zekere professionele afstand te bewaren, binnen de kaders van wet- en regelgeving.” Een flinke opgave en dus is het aan de organisatie om alle medewerkers te sterken in hun werk, aldus Harriet. In dit kader noemt ze de methodische leerbijeenkomsten, waarin mensen morele dilemma’s met elkaar bespreken. “Die vinden vooralsnog plaats binnen teams, maar ik kan me voorstellen dat het ook goed werkt

voor gemengde groepen collega's. Het geeft medewerkers de gelegenheid om hun ventiel open te zetten, om zich onzeker te tonen, vragen te delen, samen naar antwoorden te zoeken en van elkaar te leren."

Samenspel

De derde uitleg van de congresstitel dan. Die heeft betrekking op het samenwerken, intern en extern. "Dit werk is altijd een samenspel – met directe collega's, kind, gezin en belangrijke anderen zoals de peergroup, met ketenpartners, gemeenten, noem maar op. Dat kan behoorlijk ingewikkeld zijn en daar kun je in verdwalen. De vraag is dus: hoe geven we vorm aan een effectieve samenwerking? Wat is daarvoor nodig? Hoe zorgen we met elkaar dat kind en gezin de ondersteuning en zorg krijgen die nodig is, dat het omringende netwerk goed functioneert en dat wij dit professioneel zorgvuldig met elkaar afstemmen? Hoe zorgen we dat we de weg niet kwijtraken? Dat we het licht blijven zien?" De antwoorden liggen niet vast; het is dan ook belangrijk om deze vragen steeds opnieuw met elkaar te bespreken. Het congres biedt daarvoor volop gelegenheid.

'We moeten vaker de tijd nemen om te vertragen'

Met moed

Wie door duizenden bomen het bos wil zien, moet een goed afgesteld kompas hebben. Harriet ziet dat kompas als ieders grondhouding, bestaande uit drie elementen: professionaliteit, menselijkheid en moed. "Over die eerste twee hadden we het al. Met moed doel ik hierop: onze professionals worden lang niet altijd met open armen ontvangen. Steeds opnieuw moeten zij een drempel over en het lef hebben om niet los te laten. Daarbij is het in ieders belang als zij de moed hebben om zo nodig te zeggen: 'Dit gaat niet goed', 'Ik weet het niet zeker' of 'Ik heb ondersteuning nodig'. Ook daarover gaan we het met elkaar hebben in Cuijk."

Harriet Poot is sinds september 2024 directeur van Expect Jeugd, het expertisecentrum van Partners voor Jeugd. Expect Jeugd verbindt wetenschappelijke kennis met praktijk- en ervaringskennis en vertaalt dit in concreet toepasbare kennis, methoden, tools en opleidingen. Daarvoor was Harriet vierenhalf jaar directeur van William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Tijd om stil te staan

Het congres biedt de mogelijkheid om even met elkaar te vertragen, iets waar we volgens Harriet vaker tijd voor zouden moeten nemen. "Dat zit niet zo in onze aard, we zijn toch een soort crisisorganisatie en gedijen over het algemeen juist goed bij actie en een zekere hectiek. Maar het is noodzakelijk om op gezette tijden stil te staan bij wat we aan het doen zijn, op alle niveaus. Stellen we elkaar voldoende vragen? Zijn dat de juiste vragen? Zijn we kritisch genoeg? Zijn bestuurders en leidinggevenden scherp op wat ze zien en horen? Is hun kompas goed afgesteld om te weten wat ze moeten organiseren? Durven we tegen elkaar te zeggen: 'Ik zie hier iets anders dan jij?' Durven we onze twijfels te tonen?" Relevante vragen om gezamenlijk en in samenhang te bespreken."

Veel zin

Harriet kijkt enorm uit naar het congres. "Zo ben ik heel benieuwd naar de keynote van familierecht-advocaat Jolande ter Avest. Zij spreekt over de cruciale rol van ouders voor het kind, ook als het moeilijk is, wat ook in ons vakgebied een belangrijk thema is." En natuurlijk verheugt ze zich op alle andere programmaonderdelen, zoals de lezing 'Wat kunnen we leren van dieren over communicatie, samenwerking en empathie?', de workshop van het Jongerenpanel en de theatervoorstelling 'De ongelijkheidsmachine' van YOPE. "Ik heb ontzettend veel zin in een leerzame en gezellige dag met collega's en ketenpartners – om kennis en ervaringen uit te wisselen én om onze bevlogenheid en trots op het vak te delen. Ik hoop alle lezers van Bikkkel te zien op 9 oktober, op die prachtige plek tussen de bomen."

ADVOCAAT JOLANDE TER AVEST

Kinderen in de knel zijn moeilijk te lezen

Kinderen verdienen een stem, maar professionals moeten die zorgvuldig wegeen. Want als we belangrijke beslissingen op het bord van het kind leggen, dan geven we hun een te grote verantwoordelijkheid. Advocaat, mediator, trainer en gastspreker Jolande ter Avest: “Kinderen zijn **nóóit** verantwoordelijk voor hun eigen welzijn.”

Jolande ter Avest is gespecialiseerd in complexe echtscheidingen, omgangszaken en huiselijk geweld. Zij leidt haar eigen advocatenkantoor in Utrecht, waar ze samenwerkt met andere advocaten en juridisch medewerkers. Ter Avest is keynote speaker op het congres van Partners voor Jeugd op 9 oktober. De titel van haar lezing: 'De ouder als oorsprong. Nooit perfect, altijd belangrijk.'

→ Heeft u beroepsmatig veel contact met kinderen?

Ik spreek hen nooit persoonlijk, ik heb alleen contact met mijn cliënten: de ouders. Complexe echtscheidingen zijn vaak psychisch schadelijk voor de kinderen. Wat denk je wat het doet met een kind als ouders niet in staat zijn om gezamenlijke besluiten te nemen? Als zij jarenlang doorruziën over de omgangsregeling, alimentatie, woonplaats, school, sport, vaccinaties, beugels of vakantiebestemming? Sommige scheidingen gaan ook gepaard met geweld. Dit kan lichamelijk of psychologisch zijn en zowel de partner als het kind treffen. Ik zie het als mijn taak om kinderen veilig te houden. Zeker ook in huiselijk geweldzaken.

→ Hoe doet u dat?

Door duidelijke grenzen te stellen aan het gedrag van de ouders. Als mijn eigen cliënt fout zit, spreek ik hem of haar daarop aan. Is het de wederpartij en is het een ernstige zaak, dan is het soms noodzakelijk om een stap verder te gaan en bijvoorbeeld een gebieds- en contactverbod aan te vragen bij de rechter. Advocaten en jeugdprofessionals moeten de moed hebben om te escaleren als dat nodig is. Pais en vree is niet altijd in het belang van het kind.

→ Komen vechtscheidingen vaak voor?

Bij 20 procent van de echtscheidingen gaan de ouders prima met elkaar om, bij 60 procent is er overleg mogelijk en bij de overige 20 procent gaat het mis. In Nederland zijn we niet goed in die laatste categorie. Vaak wordt er pas ingegrepen als de situatie uit de hand is gelopen. Ik pleit voor vroegtijdige signalering en ondersteuning bij beginnende conflictscheidingen. Kom in actie bij de eerste tekenen dat ouders het niet eens kunnen worden, onderzoek dan de bijbehorende gezinsproblematiek. Een hartaanval behandel je niet met een aspirientje, maar met intensieve zorg. Zo moet ook de jeugdzorg eerder en adequater ingrijpen.

'Kom in actie bij de eerste tekenen dat ouders het niet eens kunnen worden'

→ Hoe weeg je de stem van het kind?

Niets is ingewikkelder dan dat. Kinderen in de knel zijn erg moeilijk te lezen. Want zegt een kind wat het zelf vindt of wordt het beïnvloed door ouders of andere volwassenen? En welke rol spelen loyaliteits-, angst- en schuldgevoelens? Niet ieder kind durft diens ware emoties te uiten, zeker niet in conflictsituaties. Kinderen willen het liefst dat de ruzies stoppen, zelfs als dat betekent dat ze bijvoorbeeld hun lievelingshobby moeten opgeven. Door te vragen wat zij willen, door de keuzes naar hen door te schuiven, loop je het risico ze te belasten met een te grote verantwoordelijkheid. Kinderen dragen nooit de verantwoordelijkheid voor hun eigen welzijn.

→ Dus?

Luisteren naar het kind is uitstekend, maar professionals moeten de woorden van kinderen zorgvuldig wegen. Daarom is het belangrijk om de signalen van beïnvloeding te leren herkennen. Daarnaast moeten kinderen worden gehoord in een veilige, onafhankelijke setting, bijvoorbeeld door een goed geschoolde kindbehartiger of kindercoach.

→ Wat drijft u in uw werk?

Mijn werk doet ertoe. Ik houd van de sociale kant en heb interesse in de psychologie achter conflicten. Ik ben opgegroeid in een gezin met tien kinderen en heb al vroeg mijn moeder verloren. Mijn levenservaring en gevoeligheid voor de menselijke complexiteit maakt dat mensen zich gauw bij mij op hun gemak voelen. Mijn cliënten zitten in moeilijke en soms afschuwelijke situaties. Ik kan ze helpen hun situatie te verbeteren. Verder heb ik zelf een dochter, die ook zo haar dingetjes heeft, maar over het algemeen door het leven fladdert. Het contrast met kwetsbare kinderen is dan zó groot. Ik kan geen fijne jeugd beloven aan kinderen, die macht heb ik niet. Maar ik kan wel kijken of ik ouders, rechters en jeugdprofessionals kan bewegen om het beter te doen.

→ Tips?

Jeugdbeschermings- en jeugdhulporganisaties en de Raad voor de Kinderbescherming handelen te vaak naar de waan van de dag. Ze zijn gefocust op incidenten, ouderschapsplannen en dossiers. Terwijl de context van een kind en diens ouders leidend moet zijn. Achter ieder dossier zit een mens – en die moet

je eerst leren kennen om de goede beslissingen te nemen. Professionals moeten dus het verhaal en de geschiedenis van een gezin kennen. Kijk naar de film, niet alleen naar de foto.

Bio

NAAM **Jolande ter Avest**

LEEFTIJD **57 jaar**

OPLEIDING **HRM, communicatiewetenschappen, rechten en public affairs**

BEROEP **Advocaat**

VRIJE TIJD **Theater, reizen, lezen en musea**

Vast in het systeem – jongeren delen hun ervaringen

‘Hoe vaker ik mijn verhaal **deel**, hoe beter ik **mezelf begrijp**’

Theater iets voor haar? Daar had Layla nog nooit over nagedacht. Het was Rosana, haar coach bij stichting ONSBank en docent bij YOPE, die haar uitnodigde voor de casting van ‘De Ongelijkheidsmachine’. Een theaterstuk door jongeren die allemaal te maken hebben (gehad) met jeugdzorg, het leven in een instelling of met detentie. Ook Jason kan daarover meepraten. En ook hij deelt zijn ervaringen in oktober op het toneel tijdens het congres van Partners voor Jeugd.

“**J**a, het is wel spannend. Maar ik ben heel blij dat ik kan meewerken aan dit project. Want het is belangrijk dat we onze stem kunnen laten horen. Om andere jongeren te bereiken en om onze ervaringen met professionals te delen”, zegt Layla over de voorstelling ‘De Ongelijkheidsmachine’. Jason voegt toe: “Er wordt zoveel gezegd over jeugdzorg en jeugddetentie. Maar de meeste mensen hebben geen idee. Ook veel professionals weten niet goed hoe het is voor de kinderen en jongeren die er verblijven. Ze zouden zich wat meer in onze positie mogen verplaatsen. Ik heb zo vaak van begeleiders te horen gekregen als ik hun iets vroeg: ‘Ik kan hier niets aan doen, ik maak het beleid niet’. Zulke situaties kennen we allemaal. Die zie je in de voorstelling dus ook terug.”

Layla heeft nooit te maken gehad met politie en justitie en verbleef nooit in een instelling. “Toch

herken ik ervaringen van Jason en de anderen. Over hoe je als jongere vast kunt zitten in het systeem. Of over het contact met zorgverleners: jij vertelt hun alles, zij geven je een label. Je hebt dan niet het gevoel dat ze je als persoon zien.”

JASON:

‘Er wordt zoveel gezegd over jeugdzorg en jeugddetentie, maar de meeste mensen hebben geen idee’

Mozaïek van ervaringen

De eerste bijeenkomst van de acteurs was in januari. De meeste jongeren kenden elkaar nog niet, wisten

Jason (25) werd op zijn 13de uit huis geplaatst en verbleef tussen zijn 16de en 20ste in jeugddetentie. Daar kwam hij in aanraking met YOPE, waar hij tijdens zijn verlof aan de slag ging en nog altijd actief is als Expert. YOPE Experts maken deel uit van een team van jongeren die gecoacht worden en leren hoe zij hun eigen ervaringen en ideeën kunnen inzetten om forensische professionals te trainen en adviseren voor een beter jeugdrecht- en zorgsysteem.

niets van elkaars achtergrond of ervaringen. En een script was er ook nog niet. Layla: “De regisseur had wel een idee voor een beginscène, maar wilde dat het echt ons verhaal werd. We mochten allemaal aangeven wat we graag in het stuk wilden verwerken, wat we aan het publiek wilden meegeven. Ik heb toen een aantal gedichten ingebracht, onder andere over mijn ervaringen met een psycholoog, die mij niet geholpen maar juist geschaad heeft.”

Layla noemt de voorstelling een mozaïek van ervaringen en emoties. “We hebben veel met elkaar gedeeld. Zeker in het begin was dat best wel spannend. Maar de regisseur hielp ons steeds met opdrachten. Bijvoorbeeld: ‘Neem een voorwerp van thuis mee dat voor jou het systeem verbeeldt.’ Ik nam een map mee met allerlei brieven van organisaties en blauwe enveloppen waar ik een ketting omheen had gedaan. Iemand anders nam zijn detentienummer mee. Over die voorwerpen raakten we in gesprek en daaruit kwamen dan ideeën voort voor scènes. Elke repetitie kwam er wel iets nieuws naar boven: emoties, een verhaal, een idee om een ervaring op een bepaalde

manier in de voorstelling te verwerken. Dat is intens, maar vooral ook heel mooi en inspirerend.”

Layla draagt op het toneel haar gedichten voor, zingt en speelt een scène bij de psycholoog. “Let daar straks heel goed op”, raadt Jason de congresbezoekers aan. Het is heel aangrijpend en bijzonder.” Zelf heeft hij zijn ervaringen naar rap en spoken word vertaald.

Uitlaatklep

Jason vertelt dat hij in jeugddetentie veel negativiteit gevoeld heeft. “Steeds dezelfde muren om me heen, mensen die allemaal een mening over me hadden. Ik kreeg steeds te horen dat ik zo snel boos werd, zo veel woede uitstraalde. Ik ben geadopteerd, identiteit is voor mij altijd een ding geweest. Als mensen je dan ook nog een verkeerd etiket opplakken, dan is dat heel schadelijk. Ik wás niet boos. Ik heb adhd, voelde me niet gezien, niet gehoord, was in de war. Niemand luisterde echt naar me. Daardoor werd ik op zeker moment wel heel boos. Er was ook niet veel om vrolijk over te zijn. Het leven in de instelling was eenzaam. Je bent niet bij je familie en ik had het gevoel dat ik mezelf meer kwijtraakte dan terugvond. Ik had er veel

Layla (25) liep als 17-jarige vast in haar opleiding, had een tijd geen dak boven haar hoofd en raakte in de schulden. Na een gesloten deur bij de gemeente kreeg ze bij Stichting ONSBank wél de hulp die ze nodig had. Haar financiële situatie werd in kaart gebracht, met schuldeisers werden afspraken gemaakt en ondertussen volgde Layla workshops om tot zichzelf te komen en uit te zoeken wat ze wilde. Inmiddels is ze schuldevrij, woont ze samen met haar vriend en kat en is ze vrijwilliger bij jongerenplatform Transformers Community én ervaringsdeskundige bij ONSBank.

eerder uit kunnen komen, als er beter naar me was geluisterd, dat weet ik zeker.”

Jason noemt het theater en zijn teksten een uitlaatklep. “Het is een soort therapie. Hoe vaker ik mijn verhaal deel, hoe beter ik mezelf begrijp. Mijn rapteksten zijn tegenwoordig een stuk genuanceerder dan een paar jaar geleden. In plaats van woede te spuien, kan ik nu zeggen: ‘Ik had het liever zus of zo gehad.’”

LAYLA:

‘Als je klem raakt in het systeem, staat je hoofd altijd in de overleefstand’

Zoals het echte leven

“De voorstelling is een rollercoaster aan emoties en indrukken”, zegt Layla. “We staan allemaal de hele tijd op het podium, doen daar van alles en spelen niet één, maar verschillende verhaallijnen. Het is een caleidoscoop. Na de try-out hoorde ik iemand uit het publiek zeggen: ‘Ik wist niet wat me overkwam.’ Nou, zo kan het echte leven ook zijn. Chaotisch en verwarrend. Als je klem raakt in het systeem, staat je hoofd altijd in de overleefstand. Ondertussen wordt er van alles van je verwacht waar je niet aan kunt voldoen en waardoor je nog meer in de knel komt. Ik denk dat het heel goed is voor professionals om op deze manier met onze ervaringen in aanraking te komen.”

“Alle jongeren hebben een stem”, zegt Jason tot slot. “Ook degenen die ’m nog niet kunnen of durven gebruiken. Of die niet hun echte stem gebruiken. Ik hoop dat de professionals van Partners voor Jeugd dat oppikken uit de voorstelling. Het is niet altijd makkelijk om te zeggen wat je denkt en voelt. Soms weet je het zelf ook niet. Wat je dan nodig hebt, is een behandelaar of begeleider die probeert de afstand te verkleinen, die ook wat over zichzelf deelt, vertrouwen geeft en het voor je opneemt, ook als je een keer in de fout gaat. Dat is wat ik wil zeggen.”

YOPE (Young Perspectives) doet haar werk voor en met jongeren die verblijven of verbleven in (forensische) jeugdzorginstellingen en de professionals die met hen werken. YOPE Docenten geven creatieve en sportieve workshops, vrijwillige YOPE Mentoren bieden wekelijks een luisterend oor en YOPE Experts trainen en adviseren professionals in de strafrechtketen. Zo creëert YOPE als kritisch bondgenoot een nieuwe ruimte voor jongeren en professionals, met als motto: creativiteit bevrijdt! De voorstelling ‘De Ongelijkheids-machine’ is gemaakt in het kader van het gelijknamige onderzoeksprogramma over recht, discriminatie en systeemverandering en betreft een intensieve samenwerking tussen Lleca Teatro, Young Perspectives en de Universiteit van Amsterdam, mogelijk gemaakt door het Kenniscentrum Ongelijkheid.

Fotografie: Carlos Guevara (foto's try-out),

Serge Lichtenberg (foto Jason), Judith Jockel (foto Layla)

HANNEKE VAN NOORT, ADVISEUR ONDERWIJS EN JEUGDBELEID

'Laat een uithuisgeplaatste leerling **niet los**'

Professionals die met kinderen werken, weten heel goed hoe ingrijpend en schadelijk een uithuisplaatsing kan zijn. Soms kan het niet anders. En dan is het belangrijk dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien. En op dezelfde school kunnen blijven, anders raken ze ook die vertrouwde plek kwijt.

Ze vertelt over kinderen die niet thuis kunnen blijven wonen, over kinderen die al te veel gezien hebben, over jongeren die boos zijn op alles en iedereen en het vertrouwen in de wereld zijn verloren. Hanneke van Noort, adviseur onderwijs en jeugdbeleid en oprichter van Jeugdvisie, werkt al jaren op het snijvlak van zorg en onderwijs. Ze weet hoe ingrijpend uithuisplaatsingen zijn en geeft het voorbeeld van een jong meisje. "Er was al zoveel gebeurd in haar leven. Ze vertelde hoe de situatie thuis verslechterde en hoe er steeds weer andere hulpverleners bij betrokken raakten, totdat ze met spoed uit huis werd geplaatst. Het meisje miste haar vrienden en haar oude school enorm. En haar eetproblemen werden in de instelling waar ze terecht kwam eerst alleen maar groter; de andere jongeren gaven haar tips hoe ze minder kon eten. De omslag kwam op het

moment dat ze merkte dat er iemand was die haar niet zou loslaten. ‘We laten je niet vallen’, die boodschap, die is zo belangrijk.”

Vaste gezichten

Hoeveel kinderen er in Nederland jaarlijks uit huis worden geplaatst – gedwongen of vrijwillig – is onduidelijk. “Maar een uithuisplaatsing hakt er altijd in. Het is een ingrijpende beslissing voor kinderen, ouders én alle betrokken professionals.” Volgens cijfers van het Nederlands Jeugdinstituut verbleven 41.255 kinderen en jongeren in 2024 in een instelling of pleeggezin. En uit recent onderzoek van de Universiteit Leiden (2025) blijkt dat er bij 43 procent van de uithuisgeplaatste kinderen sprake is van spoed. “Van het ene op het andere moment is dan alles anders. Dat is heftig. Daarom is het ook zo belangrijk dat deze kinderen en jongeren als het kan op de eigen school blijven. En als dat echt niet kan: dat ze daar wel ingeschreven blijven. Ze hebben vaste gezichten in hun omgeving nodig. Mensen die in hen geloven, die hen niet laten vallen.” Makkelijker gezegd dan gedaan, weet Van Noort ook. “Vanuit het perspectief van het kind is dit heel logisch, maar we raken hier aan de complexiteit van het systeem, van hoe we alles in Nederland hebben ingericht.”

‘Zo thuis mogelijk betekent ook dat kinderen liefst naar de eigen school kunnen blijven gaan’

Vertrouwde plek

Veel kinderen komen na uithuisplaatsing in een pleeggezin of instelling in een andere gemeente terecht, vaak ook in een andere regio. “Denk aan kinderen die uithuisgeplaatst worden omdat er sprake is van ernstige gedragsproblematiek. Of aan jongeren die in de handen van een loverboy zijn gevallen en op een veilige plek aan de andere kant van het land worden opgevangen. Zij gaan dan naar de school die gekoppeld is aan die instelling.”

Wordt een leerling uitgeschreven, dan heeft de school soms geen idee waar die naartoe is gegaan. “Gelukkig zien we in toenemende mate dat leerlingen die – tijdelijk – niet op hun oude school kunnen blijven, daar wél ingeschreven blijven staan. En dat is heel belangrijk. De school van herkomst kent namelijk de historie van de leerling. En het is de vertrouwde plek waar de leerling misschien na verloop van tijd ook weer terugkomt. Verbetert de situatie thuis of is de behandeling van de leerling afgelopen, dan is het bij een behoud van inschrijving makkelijker om terug te keren.”

Dat sluit aan bij het uitgangspunt dat een kind ‘zo thuis mogelijk’ opgroeit, zie ook de Richtlijn Uithuisplaatsing en Terugplaatsing. “‘Zo thuis mogelijk’ betekent niet alleen dat kinderen en jongeren bij voorkeur verblijven in een gezinssetting, maar liefst ook naar de eigen school kunnen blijven gaan.”

Betrokken school

Uit onderzoek van de Universiteit Leiden blijkt dat na een gedwongen uithuisplaatsing vier op de tien kinderen naar huis terugkeren. Als de ouders in de tussentijd hulp hebben gekregen, is die kans twee keer zo groot. Maar, thuis gaat het vervolgens niet altijd goed: een op de vier kinderen wordt binnen een paar jaar opnieuw uithuisgeplaatst. En zo is uithuisplaatsing voor sommige kinderen en jongeren het begin van een tragische reis langs pleeggezinnen, gezinshuizen en instellingen. De onderzoekers geven het voorbeeld van een jongere die in zes jaar tijd dertien keer is overgeplaatst. Schrijnend gegeven: de kans op terugplaatsing bij de ouders is kleiner als een kind na uithuisplaatsing vaak is overgeplaatst. Volgens Van Noort is het in alle scenario’s belangrijk dat de school van herkomst bij de leerling betrokken blijft. “Zodat er afstemming mogelijk is met de school waar de leerling naartoe gaat of vandaan komt. Kan de leerling terug naar huis, dan is het immers belangrijk dat de school weet wat het kind nodig heeft. En wat er verder nodig is. Heeft de school niet de expertise in huis om de leerling goed te ondersteunen, dan hebben ze op tijd informatie nodig om dit in overleg met de gemeente te kunnen regelen.”

Van Noort weet dat het voor scholen ingewikkeld is om die betrokkenheid te regelen. “Maar er zijn gelukkig steeds meer mogelijkheden. Ik zie scholen en samenwerkingsverbanden bijvoorbeeld onderling afspraken maken waarbij de leerling naar de ene school gaat en gebruikmaakt van de expertise van de andere school. Ik raad jeugdzorgprofessionals ook aan om altijd contact op te nemen met de betrokken scholen, ondanks misschien eerdere negatieve ervaringen. Ga in gesprek en stel de vraag centraal: ‘Wat is het beste voor deze leerling?’”

Dit roept wellicht allerlei beleidsmatige vragen op, realiseert Van Noort zich. Hoe doe je dat met de financiering, hoe zit het met de zorgplicht? “Maar bij gemeenten en in het onderwijs wordt gepioneerd, geëxperimenteerd en onderzocht en er zijn subsidieregelingen. Het Rijk streeft er immers naar dat in 2035 de meeste scholen de overgang hebben gemaakt naar inclusief onderwijs, waarbij alle kinderen

en jongeren welkom zijn op een reguliere school dicht bij huis.”

Goede samenwerking

Een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg kan veel ellende voorkomen, aldus Van Noort. “We zien vaak dat de school al langer zorgen heeft over een leerling; soms is het ook de school die de melding bij Veilig Thuis heeft gedaan. Maar wanneer de situatie escaleert, duiken er nog allerlei professionals van andere organisaties op in het leven van een leerling. Terwijl de school dan vaak al, samen met Leerplicht en het wijkteam, in overleg was over wat nodig is – dat zijn ze namelijk verplicht voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben; dat is het ontwikkelingsperspectiefplan, het OPP. Neemt de rechter vervolgens een besluit over uithuisplaatsing, dan maakt ook jeugdbescherming een plan. De kunst is om te zorgen dat deze plannen op elkaar aansluiten. Een doorgaande lijn, dat gun ik elk kind.”

Marjam

18
PLUS

'Wat ik wilde? Dat vroeg ze niet'

Marjam is 23 jaar, volgt een hbo-opleiding Social work, werkt als jeugdzorgmedewerker en kickboks fanatiek. Op **eigen kracht** vindt ze langzaam maar zeker **balans** in haar leven.

“Tot mijn 11de woonde ik bij mijn vader en moeder. Mijn oudere broer, destijds mijn veilige haven, was toen al uit huis. Mijn ouders zijn doof en hebben een verstandelijke beperking, maar zijn pas gediagnosticeerd nadat ik uithuisgeplaatst ben. Ze konden de opvoeding niet aan en gebruikten ook geweld. Ik was een stil meisje en sprak veel met gebaren. Maar ik ben niet doof en had altijd op een reguliere basisschool gezeten. Toch verhuisde ik naar een woongroep voor mensen met een verstandelijke beperking en doof- en slechthorendheid. En omdat ze dachten dat ik een taalontwikkelingsstoornis had, werd ik naar het speciaal onderwijs gestuurd. Ik wist: hier hoor ik niet, maar durfde niets te zeggen. Pas in de derde mocht ik naar een reguliere middelbare school, waar ik een jaar moest overdoen vanwege een vermeende achterstand.

Na twee jaar in de woongroep verhuisde ik naar een gezinshuis met lieve ouders. Maar het gaf me een beklemmend gevoel om daar weer te wonen met een andere jongere die 'iets had'. Dus op mijn 16de ging ik begeleid wonen. Maar bij de drie andere jongeren die er woonden, voelde ik me niet veilig – ze gebruikten drugs, ontvingen onpure types thuis. Ik probeerde daar zo min mogelijk te zijn, maar verlangde zó naar rust. Op mijn 18de ben ik daarom zelfstandig gaan wonen. Ik vond een klein huisje en werkte naast mijn opleiding zo veel als ik kon om de huur te betalen.

Ik heb in mijn jeugd veel voogden gehad. Met een paar had ik een klik, met de laatste twee totaal niet. Mijn laatste voogd heb ik twee keer gezien: bij de kennismaking en vlak voor ik 18 werd, toen hij zich kwam afmelden – zo voelde dat voor mij. De vrouw die daarvoor mijn voogd was, sprak altijd over God – ‘God heeft dit zo gewild’. Wat ik wilde of nodig had? Daar vroeg ze niet naar.

Over wat erbij komt kijken als je 18 wordt, vertelde niemand me iets. Ik leidde dan wel een 'volwassen' leven, maar van belastingen, toeslagen of hoe duur alles is, wist ik niets. Ik had zó graag een jeugdbeschermer gehad met wie het klikte, bij wie ik met mijn vragen terecht kon. Dat het me op eigen houtje allemaal is gelukt, komt omdat ik gefocust ben. Studeren, werken, sporten, m'n vrienden en zuinig leven. Zo vind ik mijn balans.”

Take Control en Kwikstart

Wie 18 wordt, is voor de wet volwassen.

Je mag of moet dan veel dingen zelf beslissen.

Voor veel 18-plussers is dat lastig. Daarom zijn er online hulpmiddelen ontwikkeld. Bijvoorbeeld

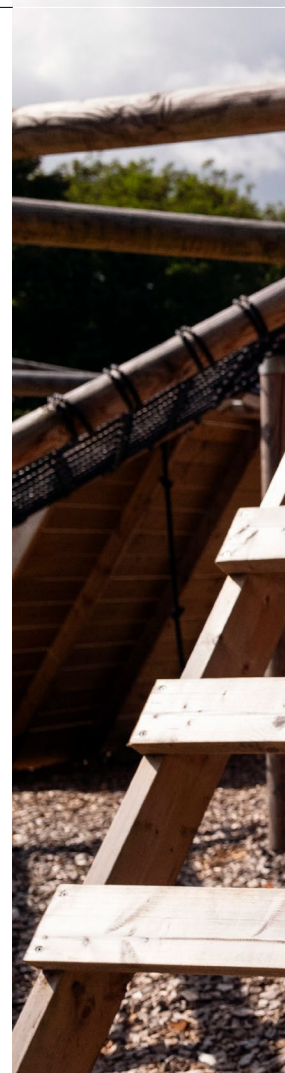
Take Control (William Schrikker) en Kwikstart (DJGB). Kijk voor meer informatie op:

www.18takecontrol.nl of **www.kwikstart.nl**.

JEUGDSTEM-VERTROUWENSPERSONEN:

'Jongeren leren dat hun stem ertoe doet'

Geertje Nix en Jolien Steendam zijn **vertrouwenspersoon bij Jeugdstem**. Ze bezoeken jongeren op hun woonlocatie, nodigen hen uit om vragen of problemen te bespreken en denken mee over antwoorden en oplossingen. “Waar het ons om gaat, is dat jongeren echt het gevoel hebben: ik heb mijn verhaal kunnen doen, er is naar mij geluisterd.”

Hoe ziet jullie werk als vertrouwenspersoon eruit?

Jolien: “We hebben als vertrouwenspersoon ieder onze ‘eigen’ locaties waar we met een vaste frequentie langsgaan. Gesloten groepen bezoeken we elke week, open groepen eens in de twee weken en bijvoorbeeld een kamertrainingscentrum een keer per acht weken. We gaan er langs wanneer de meeste jongeren aanwezig zijn.”

Geertje: “De eerste keer leggen we uit wat de rol is van een vertrouwenspersoon en waarmee jongeren bij ons terecht kunnen. We vertellen ook altijd dat dit een recht is, dat ze niet verplicht zijn om te praten. En dat wij in principe niet met anderen bespreken wat ze met ons delen, tenzij hun veiligheid in het geding is. Sommigen zijn aanvankelijk heel afwerend, maar hoe vaker we langskomen, hoe lager de drempel. Om

vertrouwen te winnen blijven we ook bewust af en toe even hangen om een spelletje te spelen, aan te sluiten bij een groepsmoment of om te kletsen over andere dingen die hen bezighouden. Niet alles is beladen.”

Hoe reageren medewerkers van de organisaties op jullie aanwezigheid?

Geertje: “Met de meesten hebben we een goede werkrelatie, al ervaren ze weleens wat ongemak. Dat begrijpen we. De instellingen moeten verplicht toegang geven tot een vertrouwenspersoon. Medewerkers weten dat de jongeren het met ons misschien over hen hebben, over hun omgang met de jongeren en hoe die dat ervaren. De professionals horen hierover niet per definitie iets terug; soms willen jongeren bij ons alleen hun hart luchten. Daarom leggen we ook aan de medewerkers goed uit wie we

Jolien (l) en Geertje (r), vertrouwenspersonen bij Jeugdstem

zijn, wat we doen, met welk doel en dat we een onafhankelijke partij zijn.”

Jolien: “De onvrede die jongeren bespreken kan ook betrekking hebben op hun contact met bijvoorbeeld hun jeugdbeschermer of andere betrokken hulpverleners. Ook daar ondersteunen we bij en het helpt ons als de medewerkers van deze rol ook op de hoogte zijn. Zij kunnen de jongeren dan adviseren om hierover met ons te praten, kunnen daar zelf buiten blijven, waardoor dat geen spanning hoeft te geven in de onderlinge samenwerking.”

Welke onderwerpen komen het meest aan bod in jullie gesprekken met jongeren?

Jolien: “De meeste vragen of klachten gaan over de bejegening door medewerkers. Ook de inzet van vrijheidsbepalende maatregelen komt geregeld ter

sprake – die zijn niet altijd toegestaan of worden soms buitenproportioneel ingezet. En we hebben het met jongeren veel over thuis, over problemen tussen hen en hun ouders. Of dat ze graag naar huis willen, maar nog niet mogen.”

Geertje: “Daarnaast hebben veel jongeren vragen over het vervolg van hun hulpverlening. ‘Wanneer ga ik naar een andere plek? Waar ga ik naartoe?’ Daar moet echt meer duidelijkheid over komen. Ze weten vaak niet dat ze op een wachtlijst staan of hoe lang die is. Dat brengt zo veel onzekerheid met zich mee. Wij registreren overigens de aard van alle besproken kwesties, rapporteren daarover elk jaar aan de organisaties en gaan daarover in gesprek. Dat doen we geanonimiseerd; de informatie is niet herleidbaar naar een specifieke casus of persoon.”

Wat doen jullie met de vragen en problemen die jongeren aankaarten?

Geertje: “Soms willen ze het alleen even kwijt – ‘laat het verder maar rusten, ik red me wel.’ Maar als ze wel op zoek zijn naar een oplossing, bespreken we samen hoe die eruit zou kunnen zien. We zijn geen mediator of doorverwijzer. We onderzoeken altijd wat de jongere zelf al gedaan heeft of nog kan doen, waarbij we desgewenst ondersteunen. Dus stel, een jongere wil een bepaalde kwestie bespreken met een van de begeleiders. Dan kan de vertrouwenspersoon helpen bij een opstellen van een brief en/of voeren van een gesprek. Waar het ons om gaat is dat de jongere na afloop echt het gevoel heeft: ik heb mijn verhaal kunnen doen, er is naar mij geluisterd, ik heb antwoorden gekregen, er wordt naar een oplossing gezocht.”

Jolien: “We horen ook weleens iets waarvan wij vermoeden of weten: dat is niet in de haak. Iemand zegt bijvoorbeeld: ‘Elke keer als ik naar buiten ben geweest, moet ik een urinetest doen.’ Dat mag niet zomaar, daar moeten heel sterke gronden voor zijn, maar misschien weet de jongere dat niet. In zo’n geval gaan we bij de organisatie na: Staat in het hulpverleningsplan van deze jongere dat een urinetest mag worden uitgevoerd? Waarom is die maatregel daarin opgenomen? En wanneer wordt die geëvalueerd? – we hebben namelijk ook een signalerende functie. Meestal leidt dat tot een oplossing of verbetering.

Maar als we nadrukkelijk van visie verschillen met de organisatie of er wordt niets met onze signalen gedaan, dan kunnen we opschalen naar de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.”

Hebben jullie voorbeelden waarin je het verschil hebt kunnen maken?

Geertje: “Op een van de open groepen die ik bezoek kwamen een paar meiden naar me toe. Ze vertelden me dat een van hun begeleiders geregeld op de groep bleef slapen, ook als hij niet was ingeroosterd. Hij deed er ook zijn was en had ’s avonds een keer bewust de deur op het slot gedaan en de meiden buiten laten staan. Genoeg signalen om over in gesprek te gaan, om te beginnen met de manager. Dit gesprek heb ik met de jongeren voorbereid. Er heerste best wat onrust op de groep, zo bleek, mede doordat het team voornamelijk uit flexwerkers bestond. De organisatie heeft toen besloten een nieuw team van begeleiders toe te wijzen. Voor de meiden een heel goede afloop, waarvan ze ook leren dat hun stem ertoe doet.”

Jolien: “Jongeren in instellingen hebben een afhankelijke en ongelijke positie. Bovendien hebben de meesten nog niet de vaardigheden om in een gesprek over een gevoelig onderwerp alle belangrijke punten te benoemen en hoofd- en bijzaken van elkaar te scheiden. Daarom is het zo belangrijk dat zij een vertrouwenspersoon hebben, een onafhankelijke partij die naast hen staat, luistert, meedenkt en ondersteunt. Zelf moet ik nu denken aan een jongen die de bejegening van een medewerker niet prettig vond, onder andere omdat die man te veel informatie deelde over

zijn privéleven. Hij voelde zich daar heel oncomfortabel bij, maar durfde dat niet tegen zijn begeleider te zeggen. We hebben toen overlegd dat hij het met de teamleider zou bespreken, zodat die het met de medewerker kon oppakken. Daarna hebben de medewerker en de jongen nog een goed gesprek gehad. Laatst sprak ik hem. Het ging veel beter, zei hij. De begeleider had echt iets met de feedback gedaan en hun contact was nu veel relaxter.”

JOLIEN:

‘Vertel kinderen en jongeren wat er gaat gebeuren – en check of ze je begrepen hebben’

Hoe kunnen professionals meer recht doen aan de stem van kinderen en jongeren?

Jolien: “Wat ik vaak met professionals bespreek: vertel kinderen en jongeren wat er gaat gebeuren. Ga er niet zomaar van uit dat ze op de hoogte zijn of worden gebracht van hun rechten of hun traject. En check dan ook of ze je begrepen hebben. Hebben ze alles meegekregen, is het allemaal duidelijk? Of hebben ze uit je verhaal bijvoorbeeld alleen onthouden dat ze deze maand nog niet naar buiten mogen?”

Geertje: “Jongeren in de jeugdzorg horen nogal eens wat er niet goed gaat, wat niet mogelijk is of wat ze verkeerd doen. Als ik ze een compliment maak, merk ik vaak: dit zijn ze niet gewend. Geef ze meer erkenning en waardering. En durf sorry te zeggen als je zelf iets verkeerd of onhandig hebt aangepakt.”

Jolien: “Ik wil ook nog graag benadrukken dat we dezelfde missie hebben. Net als alle andere professionals in de jeugdhulp willen we het beste voor de kinderen en jongeren. Wat wij als vertrouwenspersonen doen, doen we ter ondersteuning van de jongeren en komt ten goede aan de jeugdhulp.”

De jongeren op de foto's zijn modellen en komen niet voor in het artikel.

Jolien Steendam werkt ruim negen jaar bij Jeugdstem, **Geertje Nix** vijf jaar. Behalve vertrouwenspersoon zijn beiden ook coördinator Geweld. In die rol maken zij collega's, jongeren en professionals bewust van vormen en gradaties van geweld en hopen ze bij te dragen aan het terugdringen van geweld in de jeugdhulp. Meer weten? www.jeugdstem.nl

CHRISTINEMINDEL EN DENNIS OVER HET JONGERENPANEL

Indruk maken waar het **zin heeft**

De bijeenkomsten van het **Jongerenpanel van Partners voor Jeugd** zijn leuk en gezellig. En de informatie en adviezen die het panel deelt broodnodig. “Bestuurders, directeuren en professionals moeten onze visie en ervaringen kennen om hun werk beter te kunnen doen.”

C hristinemindel (20) werd op haar 14de lid van de cliëntraad van de Jeugd- en Gezinsbeschermers en stond aan de wieg van het Jongerenpanel van Partners voor Jeugd. “Als het nodig is, praat ik mee tot ik 100 ben.” Want ook al is ze geen cliënt meer: “Als ik ergens voor ga, dan ga ik er ook écht voor.” Dennis (19) is ook al jarenlang Jongerenpanellid. De eerste keer ging hij met zijn broer mee. “Dat was hartstikke leuk en gezellig, dus sindsdien ben ik erbij. In het begin waren er nauwelijks woorden uit me te

krijgen – ik was ook pas 15. Maar daarin ben ik wel gegroeid. Ik probeer nu altijd wat toe te voegen. Als ik iets denk, dan mogen anderen het ook weten.”

Indruk maken

Het Jongerenpanel komt ongeveer vier keer per jaar bij elkaar. Op dit moment in Utrecht, maar om meer jongeren te bereiken wordt er nagedacht over andere locaties en online ontmoetingen. Wat er zoal besproken wordt? Christinemindel: “We zijn allemaal ervaringsdelers en krijgen geregeld een aanvraag via

het Cliëntbureau om ons verhaal te doen bij meetings. Die nemen we door, bekijken wie wat kan oppakken. Kim van Solinge van het Cliëntbureau kijkt altijd met ons mee en regelt bijvoorbeeld ook onze reiskosten en vergoedingen; zij is onze hero en tourmanager, haha. Verder komen er soms bestuurders langs of andere mensen die ons perspectief willen horen – altijd welkom! – en zelf gaan we ook weleens ergens op bezoek. Zo ben ik een tijdje geleden met een Jongerenpanel-collega aangeschoven bij het directeuren-overleg van Partners voor Jeugd. De directeuren schreven hun vragen aan ons anoniem op briefjes waarover we met elkaar in gesprek gingen.”

Is je leven beter geworden sinds jeugdzorg in je leven kwam?, was een van die vragen. “Nou, nee. En dat is denk ik best wel heftig om te horen. Maar ik kan het niet mooier maken: ik ervaarde geen problemen voordat ik met jeugdzorg te maken kreeg.” Christinemindel is blij dat ze hierover gesproken hebben. “Ik hoop dat we een pijnprikkel hebben gegeven waarover de directeuren met elkaar kunnen nadenken. Want ik zie echt een kloof tussen het perspectief van cliënten en professionals. Terwijl bestuurders, directeuren en professionals onze visie en ervaringen moeten kennen om hun werk beter te kunnen doen. Daar waren de directeuren het overigens mee eens, dat vind ik echt hard. Fijn dus dat we hebben afgesproken om elkaar vaker op deze manier te spreken. Want dat is waarvoor ik dit al zo lang doe: ik wil indruk maken waar het zin heeft.”

DENNIS:

‘Als ik iets denk, dan mogen anderen het ook weten’

Meepraten en -dansen

De leden van het Jongerenpanel groeien en leven met elkaar mee. Ze begonnen als 15-, 16- of 17-jarige en zijn nu bijna allemaal rond de 20. “De overgang naar 18+ is onder ons heel lang onderwerp van gesprek geweest”, vertelt Christinemindel. “Wie gaat de

zorgverzekering regelen? Hoe zit het met internet-bankieren? Waar zijn we zelf verantwoordelijk voor en hoe werkt dat dan?” Dennis geeft een voorbeeld: “Op mijn 16de had ik wel een pinpas, maar kon ik niet bij mijn geld. Er zat een limiet op mijn pas en ik mocht de inlogcodes van mijn rekening niet hebben. Ik leerde dus niet met geld omgaan, maar moest het vanaf m’n 18de wél allemaal zelf zien te regelen.” Christinemindel: “Voor dit probleem hebben we flink aandacht gevraagd en die is er gelukkig ook gekomen, want het is voor veel jongeren echt een groot ding.”

CHRISTINEMINDEL:

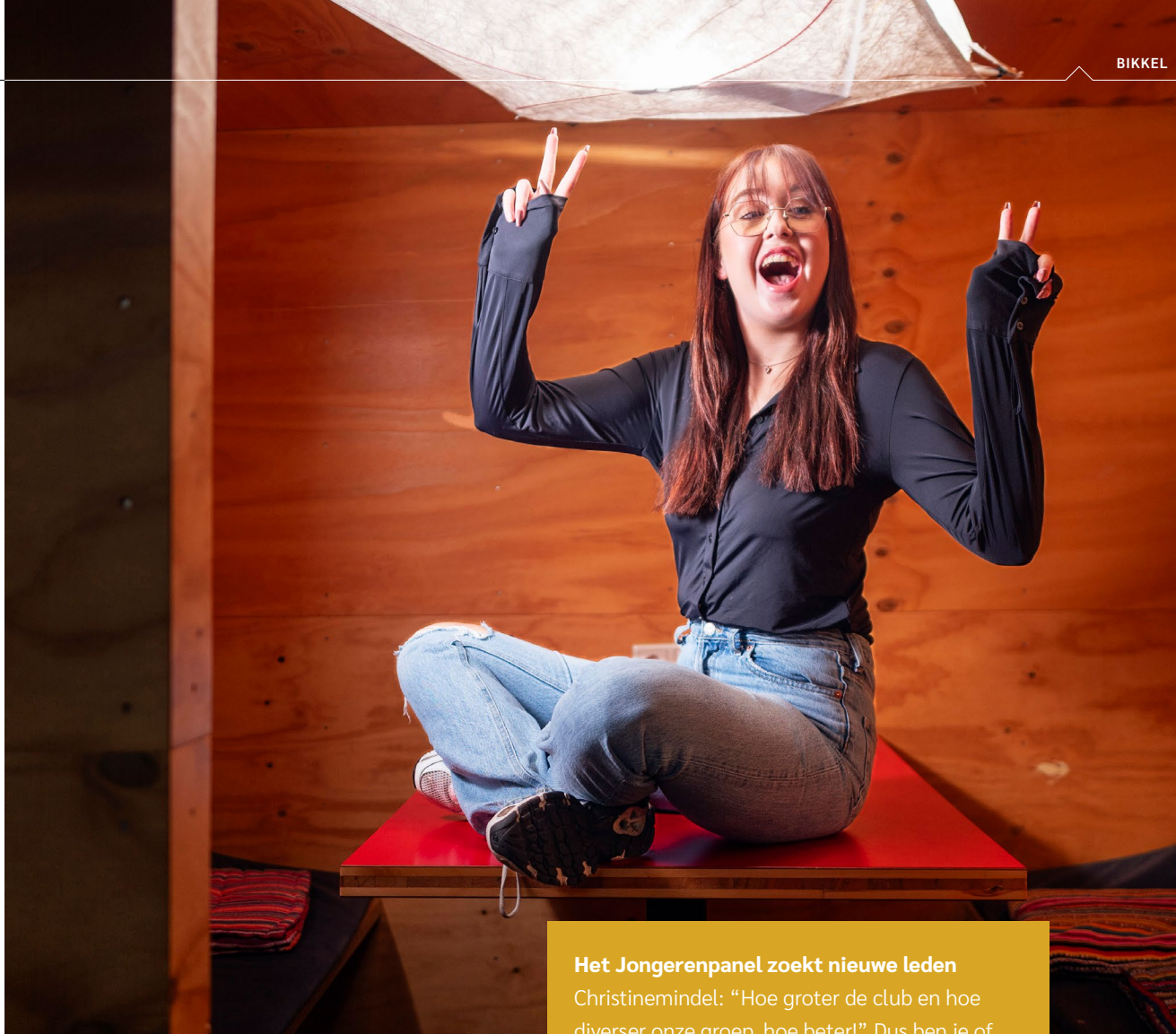
‘Stel ons vragen die je eigenlijk niet durft te stellen’

Andere onderwerpen waarover het Jongerenpanel jongeren en professionals informeert en adviseert: jongeren in pleeggezinnen met een andere culturele achtergrond, vechtscheidingen en de consequenties voor kinderen, ouders met een verstandelijke beperking, ... Christinemindel: “En een tijdje terug zijn we twee keer bij het ministerie van Justitie en Veiligheid uitgenodigd om te praten over de nieuwe Jeugdwet. Wat hebben kinderen en jongeren nodig die uithuisgeplaatst worden, die onder toezicht staan? Wat kan de overheid hun bieden?”

“En dan is er nog het congres natuurlijk!”, gaat ze enthousiast verder. “Mét personeelsfeest, dat wordt leuk! Lekker dansen met de directie!” “Twee jaar geleden vond ik dat nog een beetje *awkward*”, zegt Dennis. “Maar dat maakt me nu niet meer uit, ik ga gewoon lekker meedoen.”

Kom naar ons toe

Het Jongerenpanel heeft zelf ook een aandeel in het congres. Christinemindel: “Ik ga niks verklappen, maar ik denk dat we het leukste onderdeel zijn, haha. Als lezers willen weten wat we gaan doen: kom langs!” Nou vooruit, met permissie, toch een tipje van de sluier: het Jongerenpanel geeft een workshop waarin

Het Jongerenpanel zoekt nieuwe leden

Christinemindel: “Hoe groter de club en hoe diverser onze groep, hoe beter!” Dus ben je of ken je een jongere die hiervoor geknipt is en wil je meer informatie, een keertje kennismaken of wil je je aanmelden voor het Jongerenpanel? Mail dan naar cliëntbureau@pvj.nl of bel met adviseur Cliëntbureau Kim van Solinge: 06 – 52713739.

jeugdbeschermers uitgedaagd worden om vragen te stellen én antwoorden te geven. Christinemindel licht toe: “Stel ons vragen die je eigenlijk niet durft te stellen, vragen die de echte pijn raken. Dat gebeurt te weinig. Vraag niet alleen wie ik ben en wat ik heb meegemaakt – mijn verhaal ken je namelijk al van veel andere kinderen die zich niet gehoord of gezien hebben gevoeld –, maar vraag eens door, hoe lastig je dat misschien ook vindt. Waardoor voelde ik me niet gezien? Wat deed dat met mij? Wat was jouw rol daarin? Wat had je anders kunnen doen? Wat kunnen we hierin samen verbeteren? Wat me bij een tweede belangrijk punt brengt: spreek je twijfels uit en vraag vaker om hulp. Als je hoort dat het ergens niet goed gaat of als je het als jeugdbeschermer even niet meer weet – wat ik goed zou begrijpen –, stel dan je hulpvraag en schakel versterking in.”

Het Jongerenpanel krijgt ook door het jaar heen graag meer vragen van professionals en directie. “Kom met cijfers, signalen en verhalen naar ons toe. Zeg: ‘Dit is hoe het nu gaat, wat kunnen we doen?’ Dan kunnen wij antwoorden geven waar jullie misschien verder mee komen. En dan niet omdat wij het beter weten, maar omdat we andere dingen weten. Het is goed om onze perspectieven vaker samen te voegen. Dat zou ik heel vet vinden.” Dennis: “Daar ben ik het 100 procent mee eens.”

DUBBELINTERVIEW DUANA EN JEUGDRECLASSEERDER EVELIEN

‘Zonder klik kom je nergens’

Duana (17) ging nauwelijks nog naar school en kwam na een uitspraak van de rechter bij jeugdreclasseerder Evelien Pijlman terecht.

Ze kennen elkaar nu bijna twee jaar. In de horecazaak waar Duana werkt, blikken ze terug op haar schoolverzuim en bespreken ze hoe een bijbaan een nieuw begin kan zijn.

EVELIEN:**'Waar krijgt een jongere energie van? Dáár ben ik naar op zoek!'**

Duana: “Toen ik Evelien leerde kennen, ging ik eigenlijk niet meer naar school. Ik was recordhouder verzuim. En als je dat maar lang genoeg bent, krijg je eerst met leerplicht te maken en uiteindelijk met de rechter.”

Evelien: “Ik werk al 17 jaar als jeugdreclasseerder en eerlijk gezegd is schoolverzuim niet mijn favoriete zaak. Het is soms zó lastig om thuiszitters in beweging te krijgen. Duana had eerst contact met een collega van mij, maar die kreeg een andere plek binnen de organisatie. Het duurde wel even voor ik contact met haar had. Ik stuurde een brief, ben onverwacht op huisbezoek gegaan, niemand thuis. Maar uiteindelijk is het gelukt en hebben we elkaar ontmoet.”

Duana: “De eerste keer dat ik Evelien zag, herinner ik me niet goed. Maar ik weet nog wel dat ik haar aardig vond. En eerlijk en oprecht.”

Evelien: “Wat ik me nog goed herinner, is een multidisciplinair overleg op school. De leerplichtambtenaar was erbij, iemand van school, Duana, haar moeder en ik. We spraken over haar schoolverzuim en Duana werd streng toegesproken: ‘Dit heeft lang genoeg geduurd, je moet naar school.’ Ook haar moeder was er helemaal klaar mee. Ik zag Duana steeds kleiner worden. Toen heb ik gezegd: ‘Ik denk niet dat het helpt om met z’n allen te praten over wat er allemaal niet lukt. We moeten het hebben over wat wel gaat lukken.’ Ik was op dat moment even haar stem. Duana moest huilen. En sindsdien kwam ze alle afspraken met mij na.”

Duana: “Het was niet dat ik school niet leuk vond of geen vrienden had. Achteraf denk ik dat het met corona te maken had. Ik volgde in die tijd het eerste jaar onderwijs online en deed niet veel, het maakte niet zoveel uit of ik in mijn bed bleef liggen. Zo raakte ik mijn motivatie kwijt. Ik wilde helemaal niks meer.”

Evelien: “Toch heb je zelf je motivatie teruggevonden. Dat is begonnen met het vinden van deze werkplek.”

Duana: “Dit is mijn redding geweest. Een vriendin van mij, werkte hier al. Toen ben ik hier ook begonnen – eerst als bijbaantje en dat beviel. Ik vind het contact

met de klanten leuk en met collega’s. Evelien zei toen dat ik hier misschien ook wel stage kon lopen.”

Evelien: “Ik merkte dat Duana haar werk heel leuk vond. Waar krijgt een jongere energie van? Dáár ben ik naar op zoek, dus daar sloeg ik op aan. Duana is naar een stageklas van school gegaan en dit bedrijf heeft er echt moeite voor gedaan om voor haar een leerwerkbedrijf te zijn. Duana wordt hier omarmd, gezien. Ze is ook een heel leuke en lieve meid, met veel potentie.”

Duana: “Ik werk hier vier dagen per week en kom ook vaak op de dagen dat ik niet werk. Deze mensen zijn mijn vrienden. Waarom het werken mij wel lukt en school eerder niet? Dit heb ik zelf geregeld. Dat is zo belangrijk. Ik zit er nu zo anders bij dan een paar jaar geleden. Toen deed en wilde ik helemaal niets. Nu maak ik weer plannen.”

Evelien: “Ze heeft ook zelfstandig een mbo-opleiding gevonden, in de horecarichting.”

Duana: “Ik heb niveau 1 gehaald, wil door naar niveau 2 en daarna 3 en 4. Of ik later in de horeca ga werken, weet ik nog niet. Eerst die diploma’s halen.”

Evelien: “Moet je kijken, ik ben zo trots op je. Je bent een van mijn succesverhalen. Aan het begin zeg ik altijd: ‘Gaat het niet zo goed, dan zie je me vaker.’ Nou, Duana en ik spreken elkaar nog maar eens in de zes weken voor een update en vooral ook om even gezellig chocomel te drinken. De maatregel loopt bijna af. Als het goed blijft gaan, en daar heb ik het volste vertrouwen in, sluiten we al eerder positief af.”

DUANA:**'Ik zit er zo anders bij dan een paar jaar geleden; ik maak weer plannen'**

Duana: “Mijn moeder is ook zo trots. Mijn tip aan jongeren die thuis zitten: ga iets doen. Maakt niet uit wat. Van niks doen word je alleen maar depressiever. En mijn tip voor hulpverleners? Wees oprecht. Ik merk meteen of iemand dat is of niet.”

Evelien: “Ik probeer altijd naast jongeren te gaan staan. Niet oordelen, niet zeggen wat er allemaal moet of wat er allemaal niet lukt, daarmee krijg je niemand in beweging. De klik is belangrijk. Zonder klik kom je nergens.”

“ Het is **NIET ALTIJD**
MAKKELIJK om te zeggen
WAT JE DENKT EN VOELT.
Soms weet je het **ZELF** ook niet. **WAT JE**
DAN NODIG HEBT, is een behandelaar
of **BEGELEIDER** DIE PROBEERT
DE AFSTAND TE VERKLEINEN,
die ook wat over zichzelf deelt,
VERTROUWEN geeft en
het **VOOR JE OPNEEMT**,
ook als je een keer **IN DE FOUT** gaat. ”

– JASON (25), DEELT ZIJN ERVARINGEN IN DE THEATERVOORSTELLING
'DE ONGELIJKHEIDSMACHINE', TE ZIEN TIJDENS HET CONGRES VAN
PARTNERS VOOR JEUGD OP 9 OKTOBER IN HET INSPYRIUM IN CUIJK
(LEES HET HELE ARTIKEL OP P.8-12)

Partners voor Jeugd

Is een overkoepelende organisatie voor verschillende werkmaatschappijen waaronder:
William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, William Schrikker Gezinsvormen,
De Jeugd- en Gezinsbeschermers en Expect Jeugd. Allemaal zijn ze actief onder het
motto: 'Zodat elk kind veilig kan opgroeien en zich goed kan ontwikkelen'.

Voor meer informatie kijk op: www.partnersvoorjeugd.nl

Partners voor Jeugd

Expect Jeugd
Expertisecentrum
Partners voor Jeugd

William Schrikker
Gezinsvormen

William Schrikker
Jeugdbescherming
& Jeugdreclassering

De Jeugd-
& Gezinsbeschermers

